

ÅRSBERETNING

2010

CRT

CENTER FOR REGIONAL- OG TURISMEFORSKNING

FORMANDENS BERETNING 2010

DIREKTØRENS BERETNING 2010

INDBLIK I UDVALGTE VIDENSOMRÅDER 2010:

NY VIDEN TIL BORNHOLM

NY VIDEN TIL DANMARK

FORSKNING AF INTERNATIONAL RELEVANS

MØDER OG KONFERENCER SOM MEDIE FOR VIDENSUDVEKSLING

UDGIVELSER:

VIDENSKABELIGE ARTIKLER, KONFERENCEPAPERS, RAPPORTER OG WORKING PAPERS

KONFERENCEPRÆSENTATIONER OG KONFERENCEDELTAGELSE

ANDRE UDGIVELSER OG OUTPUTS

MEDIEOMTALE

HVEM UDGØR CRT?

BESTYRELSESMEDLEMMER

PERSONALE

KONTAKT OG KOLOFON

FORMANDENS BERETNING 2010

4

Den økonomiske genopretningsplan for CRT, der var iværksat som følge af underskud oparbejdet 2008 og 2009, er fortsat 2010. Med strammere økonomisk styring er det i godt samarbejde med revisor (Steen Grønnegaard, BDO Kommunernes Revision) lykkedes at rette økonomien op. Året 2010 blev indledt med en egenkapital på minus kr. 245.675, men ved årets udgang er egenkapitalen i plus og udgør kr. 326.590.

I henhold til vedtægterne udpeger kommunalbestyrelsen for Bornholms Regionkommune to medlemmer af centrets bestyrelse, og derfor skal bestyrelsen konstitueres i forbindelse med de nye bestyrelsesmedlemmers indtræden efter kommunalbestyrelsesvalget. Det blev afholdt ultimo 2009, og de nye medlemmer udpeget af kommunalbestyrelsen er Borgmester Winni Grossbøll og l. Viceborgmester Steen Colberg Jensen. De udtrædende er Annelise Molin og Kristian Kirk Mailand. Ifølge vedtægterne vælger bestyrelsen selv sin formand og næstformand. Der har været tradition for at udvælge formanden blandt medlemmerne, der er udpeget på baggrund af deres faglige kompetencer, mens næstformanden traditionelt er valgt blandt de politiske repræsentanter. Med denne baggrund valgte bestyrelsen professor Christian Wichmann Matthiessen, Københavns Universitet som formand og viceborgmester Steen Colberg Jensen, Bornholms Regionskommune som næstformand.

Bestyrelsen sigter fremdeles på at give centret en stærkere plads. Det handler om at satse på de specialiserede områder, hvor man kan hævde sig nationalt og ligefrem internationalt. Det drejer sig desuden om at koncentrere indsatsen inden for felter, hvor den bornholmske interesse er klar. Og endelig er det vigtigt, at vi kommer ud med vore budskaber og resultater, både i form af en aktiv mediepolitik og ved at fortsætte med at udvikle

videreuddannelse på øen. Fokus er stillet skarpt på en nichepolitik under overskrifterne: turisme, regional udvikling og maritime regioner/ø-studier med udkantsområdeproblematik som et samlende perspektiv. Centret har igangsat næste runde i strategi- og handlingsplanlægningen, og bestyrelsen planlægger at fortsætte det spor som den hidtidige udviklingsplan har lagt. Som relevant input har vi evalueringen 2006, opfølgningen 2009 og en række tilkendegivelser fra medarbejdere, ledelse og bestyrelse. Man vil yderligere satse på at spille en stærkere rolle inden for videnskabens verden. Det er et krav fra bestyrelsen at centret skal markere sig i internationale netværk. Det kunne fx være den Internationale Geografiske Union, American Association of Geographers, British Association of Geographers, Regional Science Association International og Regional Studies Association. Det er desuden et krav at publikationsvirksomheden i internationale videnskabelige konkurrencetidsskrifter fremmes. Den hidtidige opprioritering af publikationsvirksomheden har 2010 betydet en stigning fra lavpunktet 2009. To papers er 2010 publicerede i internationale videnskabelige konkurrencetidsskrifter af den "guldrandede" type.

Bestyrelsen kan endvidere notere at centret har haft to markante succes'er. For det første har Bornholm og centret fået sin første professor inden for opstilling af regionaløkonomiske modeller baseret på regionale nationalregnskabsdata, og for det andet magtede man flot og overbevisende opgaven med at afholde konferencen; Islands of the World.

Centrets nyoprettede professorat blev opslået internationalt medio 2010 med krav om faglige kompetencer inden for regional økonomi. Der var fire ansøgere, som blev bedømt af et internationalt bedømmelsesudvalg i overensstemmelse med universitetsverdenens regelsæt.

Professorstillingen blev besat med økonom, dr. scient. Bjarne Madsen, november 2010.

International Small Island Studies Association afholdt sin 11. globale konference i Gudhjem på Bornholm med centret som arrangør under overskriften: Celebrating Island Connectivities. Arrangementet var en succes i forhold til såvel deltagelse som afvikling og medieopmærksomhed. Med baggrund i resultaterne fra North Atlantic Forum-konferencen 2009 valgte centret i samarbejde med Team Bornholm at udfordre selve konferenceformen ved at omdanne en by – Gudhjem – til konferencelokalitet. Konferencen havde i alt 69 deltagere heraf 57 udenlandske deltagere, som spændte fra institutledere og professorer til studerende og repræsentanter fra interesseorganisationer, der kom fra i alt 16 nationer spredt over det meste af kloden: Australien (Tasmanien), Canada, Taiwan, USA (Hawaii), Fiji, De Britiske Jomfruøer, Japan, Tyrkiet, Tyskland, Sverige, Irland, Malta, Østrig, Norge, Frankrig samt UK (England og Skotland).

Konferencen var opbygget som en vekselvirkning mellem møder, 21 workshops og fire plenumdebatter på seks forskellige lokaliteter i Gudhjem foruden på Bornholms Kunstmuseum og Bornholms Højskole. Det faglige indhold fokuserede blandt andet på innovation og økonomiske udviklingsforhold, klimaforandringer og bæredygtighed samt kunst, kultur og historie – alle emner med udgangspunkt i øers særlige vilkår. Desuden var der tilknyttet sociale arrangementer i Scala Gudhjem og i Kyllingemoderen i Almindingen, suppleret med valgfrie ture henholdsvis til Christiansø og en energi studietur. Til konferencen blev desuden udarbejdet en særlig konferencebog og undervejs optaget en film til brug for dokumentation. Ti 2. års studerende fra Bornholms Erhvervsskole bidrog yderligere til at konferencegæsterne blev vist til rette

og oplevede et højt serviceniveau. Lokalpressen dækkede konferencen bredt. Bornholms Regionskommune, Sparekassen Bornholms Fond, Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling, Destination Bornholm og Bornholms Brand har støttet konferencen. Centret planlægger at udgive en publikation med fremlæggelse af centrets ø-relaterede forskning sammen med de mest relevante artikler og oplæg fra konferencen.

Centret har arbejdet med en lang række af projekter, og det er relevant at dvæle ved nogle af dem. Den første er afslutningen af det 5-årige forskningsprogram EURODITE, hvor centret deltog i et konsortium med 30 europæiske universiteter og har bidraget med analyser af fremvæksten af bornholmsk små-skala produktion inden for fødevarer. I forbindelse med projektet har man leveret forskningsmæssige bidrag, som har dannet grundlag for igangsættelse af et Ph.d. studium ved Aalborg Universitet for en af centrets forskere, Jesper Manniche. Et andet projekt omhandler beregning af CO₂-fodaftryk for Region Hovedstaden. Projektet viser at de samfundsøkonomiske modeller er ideelle redskaber til beregning af effekter af ændringer i erhvervenes eller forbrugernes CO₂ forbrug. Endelig har projektet "Analyse af kommende kompetencebehov på Bornholm" givet overordentlig gode resultater, fordi data og modeller kobles med surveys og input fra virksomheder og unge. Centrets mulighed for at kunne sammenkæde den kvantitative og kvalitative forskning har i dette projekt givet væsentlige nye resultater.

Christian Wichmann Matthiessen

Formand for bestyrelsen

Året 2010 var et år som begyndte med ganske mange ordrer sikret, idet en række projekter fra 2009 fortsatte ind i 2010. Dette har så omvendt betydet, at det første halvår af 2010 var meget orienteret imod eksterne projekter, mens andet halvår har været mere orienteret omkring VTU-finansierede aktiviteter, såsom ISISA-konferencen og formidlingsvirksomhed. Et positivt dækningsbidrag på projekter, en positiv egenkapital og et positivt regnskabsresultat på kr. 719.789 er tilfredsstillende, ikke mindst set i lyset af at CRT med ISISA-konferencen gennemførte den hidtil største konference i CRT-regi.

ØKONOMISTYRING OG REGNSKABSRESULTAT

CRT lever med de risici som enhver projektorganisation står overfor. Balancen mellem at være leveringsklar med relevante indtægtsgivende projekter og have en bemanning, der understøtter dette er en øvelse, hvor det er af afgørende betydning, at systemerne, der rapporterer om kapacitetsbelastningen, er på plads. Dette er i 2010 kommet på plads, idet der er introduceret et system, der integrerer timeregistreringen med økonomisystemet. Dette system er i 2010 blevet implementeret, og det forventes at systemets muligheder udnyttes fuldt ud fra 2011.

UDVIKLING AF CRT

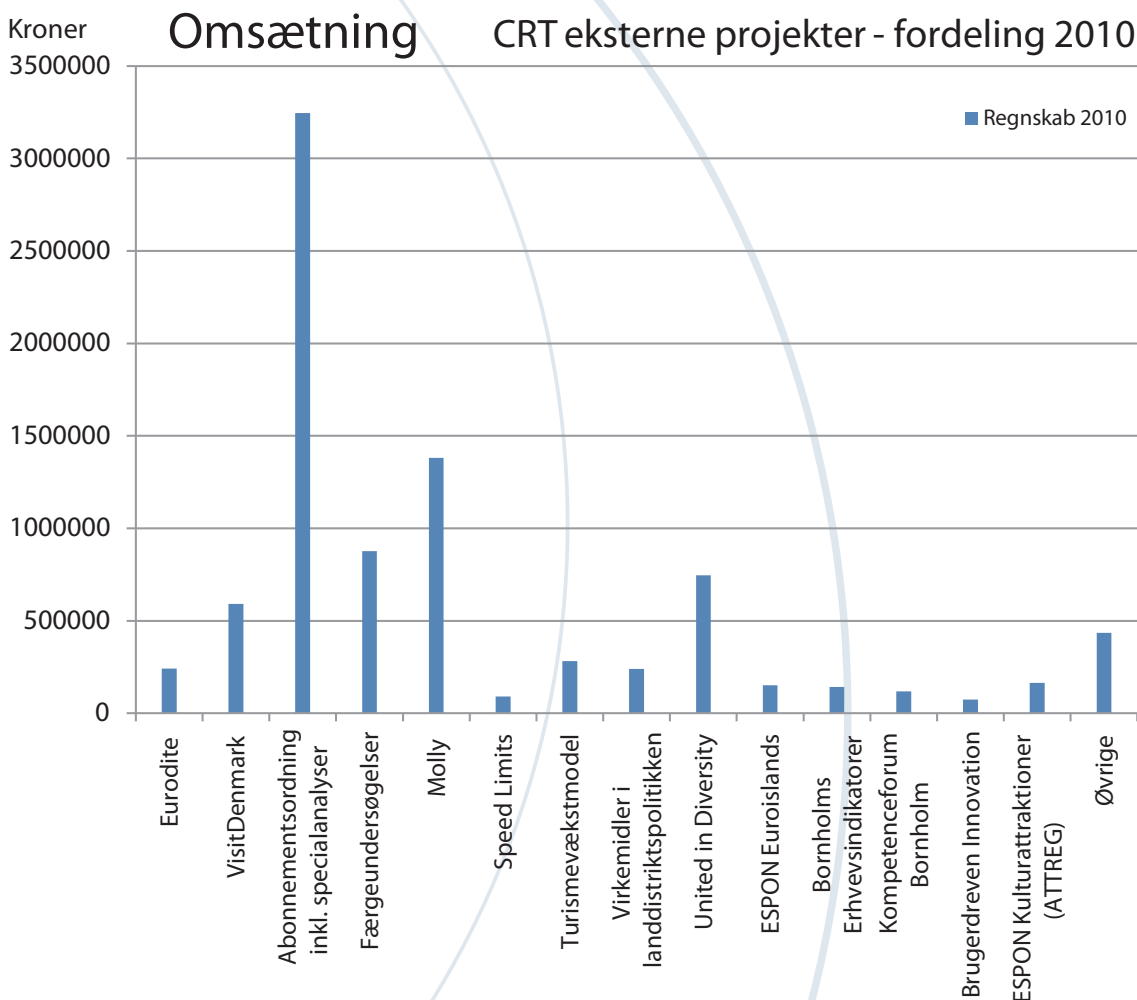
I januar 2010 holdt CRT et første personaleseminar. På baggrund af diskussioner og arbejde blev en række initiativer - lige fra fælles frokost på det trivselsmæssige plan over anvendelse af tids- og økonomisystem til det faglige plan - iværksat, herunder synergi, vidensdeling og

tillidsudvikling. Det blev klart at CRTs resultater må være synlige, hvorfor en proces for den skriftlige og mundtlige formidling blev iværksat. Den mundtlige formidling tog udgangspunkt i de bidrag, som CRTs forskere skulle formidle på ISISA-konferencen, og alle fik mulighed for en kollegial sparring og tilbagemelding på DVD medier. På den skriftlige kommunikation blev der givet tilbagemelding på tekster, skrivevejledning i forhold til tekstgenrer og endelig faglig og sproglig feedback i udviklingsgrupper. Endelig stilledes professionel hjælp til rådighed ved engelsksprogede publikationer. CRT er således i 2010 blevet bedre rustet i forhold til formidlingsopgaven. En egentlig strategi for CRT vil foreligge i 2011.

OMSÆTNINGEN I 2010 OG FREMOVER

Fordelingen af omsætningen i 2010 er vist i nedenstående diagram. Det er positivt, at den eksterne indtjening fra abonnementsordning vedrørende de regionaløkonomiske modeller og data samt specialanalyser i forbindelse hermed er fortsat og udvidet i omfang i 2010. Det skyldes, at VisitDenmark er blevet medlem af abonnementsordningen og at abonnenterne efterspørger tillægsydelser fra CRT. Det er endvidere positivt, at VisitDenmark fortsætter med at efterspørge særlige turismeverioner af modeller. Uddannelsesinitiativet MOLLY fortsætter med at være en væsentlig aktivitet i 2010, der giver organisationen en god mulighed for at anvende forskning i undervisningsøjemed. Færgeundersøgelserne har også kørt videre i 2010 og er løbende udviklet i samarbejde med Færgen (tidl. Bornholmstrafikken, NFS). "EURODITE" og "Virkemidler i Landdistriktpolitikken" er afsluttet i 2010, og særligt EURODITE har haft stor betydning, idet der i 2010 er indgået aftale med Aalborg Universitet om et ph.d.-forløb omhandlende bl.a. vidensdynamikker inden for fødevarerområdet og CRT er aktiv i et nydannet forskernetværk, der er en udleder af EURODITE, i regi af Regional Studies Association. Endelig er CRT sammen med en række europæiske universiteter i 2010 kommet med i ATTREG-projektet, der skal afdække betydningen af regioners attraktivitet, baseret på data fra alle EU-lande. Her skal CRT særligt være ansvarlig for en model til fremskrivning af udviklingen af attraktive regioner.

CRTS EKSTERNE PROJEKTER 2010

7

SAMARBEJDE

Jeg tror på, at vi på CRT hele tiden bliver bedre til at samarbejde. CRT er gearret til en effektiv udnyttelse af den kvantitative side, idet der på CRT er ansat tre studenter til at varetage den mere driftsmæssige side af datafremskaffelsen. Dette bidrager til robustheden i abonnementsordningen og åbner for muligheden for udvikling af de kvantitative opgaver.

Samarbejdet mellem det kvantitative og det kvalitative fagområde er meget væsentligt i udviklingen af CRT. Jeg synes det er på sin plads at illustrere dette med følgende: Sidst på året leverede CRT en opgave, hvor CRT beskrev det bornholmske arbejdsmarked ud fra en balancetilgang. Opgaven blev løst ved at benytte modellerne til fremskrivning af udbud og efterspørgsel samtidig med, at virksomheder på Bornholm via en survey blev stillet en række spørgsmål angående fremtidige udfordringer.

Fremskrivning af registerdata viste med al tydelighed, at Bornholm bliver kraftigt udfordret i 2016 på grund af manglen på kvalificerede unge, mens surveyen viste, at virksomhederne fokuserer på udfordringer i nutiden. Eksemplet viser klart, at CRT har skabt en ny viden, der ændrer fokus for de involverede aktører. Det er en væsentlig opgave for CRT som forskningscenter at bidrage med en sådan viden. Det viser samtidigt, at en vellykket integration af den kvantitative og kvalitative forskning har stor relevans for såvel CRT som for CRTs kunder.

Steen Schönemann

Direktør

NY VIDEN TIL BORNHOLM

8

BORNHOLMSKE ERHVERVSINDIKATORER 1996-2008

Hvordan skabes erhvervsudvikling uden for de store byer? Rammer den nuværende indsats rigtigt? Og hvad virker? Bornholms Vækstforum ønskede et overordnet indtryk af udviklingen inden for det bornholmske erhvervsliv over en længere årrække, men med primær fokus på den periode hvor det midlertidige og det nuværende bornholmske vækstforum har været aktivt (2005 – 2010). Det nuværende vækstforum blev etableret i 2006, og i den forbindelse blev der udarbejdet en oversigt over indtjening og beskæftigelse inden for de forskellige hovedbrancher med speciel fokus på året 2004, der på undersøgelsestidspunktet var det sidste år, hvor der fandtes pålidelige data for opgørelsen af den bornholmske værdiskabelse. Notatet indeholder en overordnet beskrivelse af den faktiske og forventede erhvervsudvikling på Bornholm i perioden 1996 til 2016. Erhvervene blev opdelt i ni hovedsektorer, og udviklingen på Bornholm blev sammenlignet med udviklingen på henholdsvis Lolland, i Tønder og Frederikshavn. Der er fokus på de forskellige branchers bidrag til værdiskabelsen og beskæftigelsen. Herudover beskrives produktivitetsudviklingen inden for de forskellige erhvervs produktivitet, og den bornholmske udvikling sammenlignes med de tre andre danske udkantsovråder. Anders Hedetoft har udarbejdet et notat på basis af analysen, som blev afleveret til Bornholms Vækstforum april 2010.

ANALYSE AF KOMMENDE KOMPETENCEBEHOV PÅ BORNHOLM

CRT har udarbejdet en analyse af kommende kompetencebehov på Bornholm for socialfondsprojektet Kompetence Forum Bornholm, der styres af Business Center Bornholm. Analysen har udgangspunkt i fire elementer:

- En register-baseret arbejdsmarkedsbalance for årene 2016 samt 2024
- En virksomhedssurvey omfattende knap 100 private bornholmske virksomheder
- Opsamling på nationale kompetenceanalyser inden for udvalgte brancher
- Input fra virksomhedspanel og ungepanel

Formålet med undersøgelsen er at bidrage med viden om hvilke kompetencer de bornholmske virksomheder efterspørger i en nær fremtid. Analysen viser, at der grundet fald i antallet af personer på arbejdsmarkedet, vil mangle arbejdskraft inden for næsten samtlige erhvervssektorer. Undtagelsen er uuddannet arbejdskraft, hvor der vil ske et fald i antallet af ufaglærte arbejdspladser. Analysen viser endvidere, at manglen på kompetent arbejdskraft er landsdækkende, hvorfor det kan blive svært for bornholmske arbejdsgivere at rekruttere arbejdskraft udenfor Bornholm. Projektet har leveret en rapport med de samlede resultater af alle del-elementer af undersøgelsen, en pixi-udgave af rapporten, samt en række mundtlige oplæg til interessenter, herunder en endelig fremlæggelse på CompetenceCamp 2011, afholdt i januar 2011. Analysen er gennemført af Anders Hedetoft samt Karin Topsø Larsen.

MOLLY PÅ BORNHOLM

Uddannelsesprojektet MOLLY, der er den daglige forkortelse for "Master i Oplevelsesledelse i Yderområder" er forankret på Bornholm i et tæt samarbejde mellem CRT og Roskilde Universitet gennem uddannelsen "Master i Oplevelsesledelse – MOL". Formålet er at sikre, at der kan tilbydes en unik og attraktiv uddannelse på master-niveau, i første omgang på Bornholm, og efterfølgende til en række andre danske yderområder gennem en karavanemodell med udgangspunkt i de bornholmske kontakter og uddannelsesmæssige erfaringer. Derfor er der indgået aftale med Thy Uddannelsescenter i Thisted om markedsføring og facilitering af et uddannelsesforløb, på samme niveau og på samme vilkår som er gennemført på Bornholm fra 2009 – 2011. Den faglige profil karakteriseres ved at give private og offentligt ansatte ledere i yderområder faglige forudsætninger for at varetage deres ledelsesopgave, med afsæt i yderområdets særlige vilkår i forhold til en økonomi præget af oplevelser og globalisering. Af de 17 studerende der har gennemført uddannelsens to år, har 14 afleveret den afsluttende masterafhandling og er eksamineret med særdeles flotte

resultater i foråret 2011. De resterende tre studerende har søgt udsættelse og følger tidsmæssigt uddannelsesforløbet i Thy. Tage Petersen er uddannelsesleder og Lene Rømer er projektleder.

NYT OM TURISTERNE PÅ BORNHOLM / TURISMEBAROMETER

Projektets overordnede formål var at samle og systematisere aktuel viden om den bornholmske turistsektor, hvilket er sket gennem en Omverdensanalyse, en Strukturanalyse og en Effektanalyse. Projektet fokuserer på faktorer af særlig betydning for Bornholms rolle som ø-destination. Igennem projektet er der udviklet en hjemmeside under Destination Bornholm, samt udarbejdet en række notater. Det har været et mål at gøre den indsamlede viden så let tilgængelig som overhovedet muligt. Det er hensigten at Turismebarometret skal fortsætte som et samarbejdsprojekt mellem de nuværende partnere, Destination Bornholm, Færgen og Bornholms Lufthavn.

OUTPUT:

- Trends for turismeefterspørgslen på de for Bornholm vigtigste markeder
- Kortlægning af politiske rammebetingelser samt udvikling heraf
- Vurdering af Bornholms fysiske og virtuelle tilgængelighed
- Profil af de turister der besøger Bornholm
- Beskrivelse og analyse af den lokale turistbranche
- Evaluering af turisternes oplevelse af Bornholm som destination
- Beskrivelse og analyse af faktorer der fører til turisternes fravalg af Bornholm som destination
- Analyse af den regionaløkonomiske betydning af turismen på Bornholm

Projektet er gennemført under ledelse af Anders Hedetoft med Carl Henrik Marcussen, Mikkel Toudal, Anja Bach-Jensen og Jie Zhang som projektmedarbejdere og med bidrag fra eksternt konsulent Eskild Hansen.

INTERNATIONALT CYKELTURISME PROJEKT

CRT har i oktober 2010 afsluttet et flerårigt internationalt cykelturismeprojekt. Projektet er støttet af South Baltic Programmet under Den europæiske Fond for Regionaludvikling og er et samarbejde mellem Kommuneforeningen for Central Pommern i Polen, Vellinge Kommune og Foteviken Viking Museum i Skåne samt CRT. Projektet har leveret en international cykelrute over Skåne, Bornholm og det Centrale Pommern med fokus på seværdigheder af historisk og kulturhistorisk interesse. Ruten i Skåne og på Bornholm følger eksisterende

cykelstier, mens der i Pommern er bygget nye stier samt en række opholdspladser. Der er udgivet en historisk guidebog med fokus på de tre områders fælles historiske kulturarv, udviklet en flersproget hjemmeside med cykelruteplanlægningsværktøj (se www.bikethebaltic.eu) og udviklet en gps applikation til mobiltelefoner. Endelig har CRT yderligere udarbejdet en analyse af markedet for cykelturisme omkring den sydlige Østersø. Analysen viste, at Bornholm ikke alene er den mest kendte cykeldestination blandt de tre områder, men at der er stor tilfredshed med de seværdigheder øen har at byde på. Projektet er gennemført af Carl Henrik Marcussen, Barrington Stewart og Karin Topsø Larsen på CRT samt en række eksterne eksperter.

I forbindelse med afslutning på projektet har CRT vurderet, at organisationen i fremtiden vil fokusere på udviklingsprojekter, hvor CRTs rolle i højere grad er at levere analyse og vidensgrundlag frem for, som tilfældet har været her, at være praktisk turistprodukt udvikler og operatør.

VIDEN OM KUNSTHÅNDVÆRK SOM UDVIKLINGSPLATFORD

CRT har fået bevilling til et nyt udviklingsprojekt, sammen med en række nordiske partnere. Projektet er forankret på Island og formålet er at indsamle og udveksle erfaringer om udvikling af kreative fællesskaber i yderområder. Projektets hovedformål er at skabe vækst i Øst-Island via innovative vidensinput fra både individuelle kunsthåndværkere, fra organisationer og institutioner samt fra dele af oplevelsessektoren i nordiske udkantssområder, herunder Bornholm. For CRT er målet at Bornholm tilføres viden gennem gensidig erfaringsudveksling. Konkret udvikles der en række curricula til efteruddannelse af kunsthåndværkere i Øst-Island, gennem kompetenceudviklende kurser inden for materialerne træ, skind og uld samt markedsføring på virksomhedsniveau. CRTs bidrag til projektsamarbejdet er at overføre og implementere teoretisk viden, metode og erfaringer fra Bornholm i forhold til udvikling og organisering af et regionalt samarbejde og etablering af lokale netværk/platforme inden for regionale fødevarer samt kunst- og kunsthåndværk. Det faglige sigte er desuden at udvide projektpartnerens viden og bevidsthed om betydningen af oplevelsesøkonomi og innovation i yderområder herunder place-branding og place-design.

Planlagt output: Afsluttende rapport på engelsk med beskrivelse af konceptet "Creative communities", af Lene Rømer og Karin Topsø Larsen.

NY VIDEN TIL DANMARK

10

STATSLIGE ARBEJDSPLADSER OG DERES BETYDNING FOR REGIONAL UDVIKLING

Statslige arbejdspladser i et yderområde skaber beskæftigelse, og disse arbejdspladser genererer indtægter og forbrug og deraf afledte job og skatteindtægter, hedder det i den løbende debat om udvikling af danske yderområder. Men den afledte regionale betydning af statslige arbejdspladser varierer meget fra kommune til kommune. Problematikken omkring den regionale betydning af statslige arbejdspladser er behandlet detaljeret i et notat af Bjarne Madsen, "Regional Impact of State jobs in Denmark". Blandt andet gennem brug af en interregional makroøkonomisk model for danske kommuner (LINE) og budgetmodeller for danske kommuner og regioner. Opstilling af interregionale samfundsregnskaber, herunder satellitregnskaber for danske kommuner og regioner er en vigtig aktivitet. Anvendelse af nationalregnskaber og modeller, herunder regionale modeller, trafikmodeller, budgetmodeller for kommuner og regioner indgår.

TURISME SKABER HVERT 20. JOB I DANMARK

Dette er en af de mange fakta, som fremkommer af en omfattende strukturanalyse, der belyser turismens betydning i en samfunds- og nationaløkonomisk kontekst. Rapporten er et faktuel, vidensbaseret redskab til at sætte turismen på dagsordenen rundt omkring i landet, ved ikke alene at fokusere på turismens omsætning, men også dens evne til at skabe værdi, beskæftigelse og yde bidrag til de offentlige kasser. Grundlaget for opgørelsen af turismens direkte og afledte effekter, er det såkaldte regionale turismesatellitregnskab (RTSA), som er udarbejdet efter internationalt anerkendte metoder. Den regionale turismesatellitregnskabsopgørelse er 'kørt igennem' et turismemodul i den generelle ligevægtsmodel LINE, som følgende har beregnet turismens fulde andel af dansk økonomis værditilvækst, beskæftigelse og skatteprovenu, dvs. når også de indirekte og inducerede effekter af turismen medtages. RTSA og turismemodulet i LINE er udviklet for VisitDenmark, i et tæt samarbejde mellem CRT ved Jie Zhang og VisitDenmark.

HVILKEN ØKONOMISK VÆRDI HAR KULTURELLE OG KREATIVE ERHVERV I DANMARK

CRT har undersøgt den økonomiske betydning af kulturelle og kreative erhverv i Danmark set ud fra et regionalt synspunkt. Der er tale om et working paper udarbejdet i forlængelse af projektet "Model for analyser af kultursektorens lokaløkonomiske betydning", som Jie Zhang udførte for Københavns Universitet i 2009. Denne undersøgelse havde til formål at introducere princippet for satellitregnskaber for turisme for således at kunne konstruere de regionale satellitregnskaber inden for de kulturelle og kreative erhverv i Danmark. Undersøgelsen omfatter 11 kulturelle produkter og tre kreative produkter inden for de kulturelle og kreative erhverv. Fordelen ved satellitregnskaber er, at de særlige regnskaber, fx inden for de kulturelle og kreative erhverv, kan undersøges i forhold til nationalregnskabet gennem anvendelse af detaljerede produktinformationer. Denne metode sikrer, at satellitregnskaberne er konsistente med de nationale regnskaber. De særlige regnskaber (fx inden for turisme, kulturelle og kreative erhverv) kan desuden sammenlignes med andre økonomiske sektorer. Det er ligeledes enkelt at vurdere den økonomiske betydning af disse særlige regnskaber.

UDVIKLING AF EN UDDANNELSESKARAVANE MÅLRETTET UDKANTSOMRÅDER

MOLLY står for Master i Oplevelsesledelse i Yderområder. Uddannelsen er en toning af Master i Oplevelsesledelse (MOL) fra Roskilde Universitet, som er en mastergrad i ledelse med fokus på oplevelsesøkonomi. Uddannelsen udbydes af RUC på Thy Uddannelsescenter i samarbejde med CRT på Bornholm, samt ApEx, en regional klyngeorganisation for oplevelsesøkonomi i Nordjylland under AAU (Aalborg Universitet). Det første hold Maste i Oplevelsesledelse har gennemført uddannelsen på Bornholm, og tanken er, at Master i Oplevelsesledelse kan udbydes i forskellige danske og nordiske yderområder, der er underlagt de samme vilkår og behov som er identificeret på Bornholm. AAUs særlige kompetencer inden for oplevelsesøkonomi har medvirket til, at Thy er et naturligt sted at indlede og afprøve karavanemodellen i perioden 2011-2013. Tage Petersen er uddannelsesleder og Lene Rømer er projektleder.

FORSKNING AF INTERNATIONAL RELEVANS

AFSLUTNING PÅ EURODITE-POLICY INPUT OM REGIONAL INNOVATION

Det 5-årige EU forskningsprojekt "Regional Trajectories in the Knowledge Economy: A Dynamic Model" (EURODITE) afsluttedes 1. september 2010. EURODITE-projektet blev løftet af et europæisk forskningskonsortium bestående af ca. 30 universiteter og forskningscentre fra hele Europa og handlede om, hvordan viden skabes og spredes i og mellem sektorer, regioner og virksomheder. På baggrund af dette skulle der angives et regionspolitisk forslag til fremme af vidensøkonomien i Europa. CRT har især bidraget med analyser af vidensdynamikker inden for fødevarerområdet og har i den forbindelse studeret fremvæksten af bornholmske småskalaproduktioner gennem de seneste 15 år. Det har resulteret i en række rapporter og præsentationer på internationale forskningskonferencer i fx Lissabon, Vaasa (Finland), Wageningen (Holland), Birmingham, Pecs (Ungarn), Bruxelles, og San Sebastian (Spanien). Udover at levere input til international forskning har CRT formidlet en succeshistorie om Bornholm for hundredvis af tilhørere, hvilket ikke bør underkendes.

Der er meget store potentialer for CRT knyttet til kapitalisering af resultater fra EURODITE, hvad angår kompetenceudvikling, netværker, publicering, nye projekter mv. Der er allerede udgivet en lang liste af forskellige typer publikationer (rapporter, artikler, bøger, bogkapitler, conferencepapers) og flere er planlagt for den kommende tid. CRTs forskere har gennem projektet opbygget tætte netværksrelationer til et stort antal forskningsinstitutioner i hele Europa, som udgør et godt grundlag for fremtidige forskningsprojektansøgninger. CRT og andre EURODITE partnere deltager fx i et internationalt forskningsnetværk om "The Experience Turn in local development and planning", som mødtes i Aalborg september 2010 og i Neuchatel december 2009, og som mødes igen i Hamborg november 2011 med henblik på udvikling af en ansøgning om et nyt forskningsprojekt. Projektet har endvidere været springbræt for igangsættelse af et ph.d.-projekt for Jesper Manniche ved Aalborg Universitet/Institut for Kultur og Globale Studier. Projektmedarbejder har været Karin Topsø Larsen, Tage Petersen og Jesper Manniche, projektleder.

CRTs analyser af den bornholmske fødevarersektor har skabt interesse blandt bornholmske regionaludviklingsaktører, fx BCB og den Lokale Aktions Gruppe. Også internt i CRT har EURODITE medvirket til skabelsen af et fælles begrebsapparat om vidensdynamikker og regional udvikling blandt forskere og konsulenter, som kan vise sig vigtigt for fremtidige aktiviteter. CRTs arbejde i og resultater fra EURODITE kan således kvalificere en række andre CRT aktiviteter, fx MOLLY.

TURISMEFORSKNING PÅ CRT 2010

Den internationale forskningsindsats inden for turisme har i 2010 primært været varetaget af Carl Henrik Marcussen og Jie Zhang. Carl Henrik Marcussen har fokuseret på oparbejdelse af et antal tidligere conferencepapers til egentlige artikel-manuskripter, som blev indsendt til bedømmelse med henblik på mulig publicering i internationale turisme-tidsskrifter. Artiklerne baserer sig på analyser af to nationale og en international spørgeskemaundersøgelse samt data fra Eurostat. Arbejdet i løbet af 2010 resulterede i, at der i 2011 vil udkomme 3 videnskabelige artikler og yderligere 4 fortsat er under bedømmelse. Emnerne har været determinanter for turisternes forbrug i Danmark og/eller i udlandet, determinanter for turisternes destinationsvalg, turisternes informationsøgning, deres motiver og adfærd, deres tilfredshed og intentioner om at komme igen samt sammenligning af førstegangsbesøgende og genbesøgende.

Jie Zhangs turismeforskning har haft tre overordnede omdrejningspunkter: kulturindustriens økonomiske betydning for regional vækst, turismens miljømæssige effekter målt på regionalt niveau og endelig en økonomisk vurdering af GATS (International handelsaftale for service sektoren) og dens indflydelse på turismesektoren. På basis af sin forskning har Jie Zhang forfattet et working paper med titlen "Investigation on the economic contribution of the cultural and creative industries in Denmark with a regional perspective". Dertil er udarbejdet en forskningsartikel "Regional Environmental Impact of Tourism – Linking the regional tourism satellite accounts and the regional environmental accounts within the Danish regional model framework", der blev præsenteret på en international økonomi (International Input-output Conference) konference i Sydney, Australien og endelig er udgivet en forskningsartikel i samarbejde med Camilla Jensen fra University of Malaysia i "The Journal of International Trade and Economic Development" med titlen: "Trade in Tourism Service – Explaining tourism trade and the impact of the GATS on the gains from trade".

Ø-FORSKNING (ISISA + EUROISLANDS)

CRT var i august 2010 vært for ISISA-konferencen "Islands of the World XI". ISISA, der er en forkortelse for International Small Islands Studies Association, er en international non-profit organisation der primært består af forskere. Organisationens formål er at studere øer set fra et ø- frem for et fastlands- perspektiv og at fremme videnskabsbaserede diskussioner om øers vilkår, ofte med fokus på små øer, afsondrethed, ressource forbrug og bæredygtighed på øer samt en art ø-filosofi.

12

I forlængelse af konferencen arbejder CRT på at udgive en ISISA/CRT publikation, der giver mulighed for at vise nogle af de oplæg konferencen bød på, både fra flere af de gæstende forskere samt fra CRTs egne medarbejdere. CRT har i flere år haft fokus på landdistrikter og perifære områder, mens afholdelse af ISISA konferencen har bragt ø-forskning mere i centrum. CRTs medarbejderbidrag fokuserer på til- og fraflytning på danske øer, ø-turisme som vækstpotentiale for danske øer, øer og tiltrækning af den kreative klasse, udvikling af regionale fødevarer og place branding i et ø-perspektiv samt potentialer for og erfaringer med udvikling af masteruddannelse i et ø-samfund. De eksterne bidrag har fokus på øer som designede lokaliteter, historieskrivning og identitetsprocesser på øer, vækstpotentiale for kulturbårne erhverv, udvikling af uddannelsesprogrammer i ø-studier samt en række bidrag om bæredygtig energi og adgang til bæredygtige ressourcer på øer. Hele organisationen har været involveret i projektet, og der tegner sig en spændende publikation som påregnes at blive udgivet i efteråret 2011.

Projektet EUROISLANDS har i 2009 og 2010 dannet ramme om et samarbejde mellem CRT, Universitetet på Malta og det Ægæiske Universitet i Grækenland, der sammen med det græske økonomiministerium har ledet arbejdet. Formålet med projektet var at undersøge forskellige politikkers påvirkning af udviklingen på de europæiske øer sammenlignet med fastlandet i EU. De centrale problemstillinger har derfor været at afklare, hvordan man kan evaluere forskellige politikkers indvirkninger på øer, samt hvordan de socioøkonomiske forhold for øerne kan beskrives. Den overordnede teoretiske tilgang til projektets spørgsmål er baseret på begreberne territorial sammenhæng, der i EU har vundet frem som et supplement til bestræbelserne på at skabe økonomisk og social sammenhæng. Målet er at sætte fokus på de strukturelle problemer, som fx øer har på grund af deres geografiske beliggenhed.

CRTs opgaver i projektet var blandt andet at arbejde med udviklingen af en fremgangsmåde til evaluering

af politikernes påvirkning af øer. Det ambitiøse mål i projektet var udviklingen af et analyseværktøj benævnt som "Islands Impact Assessment", der principielt skulle dække alle politikker. Resultatet blev mere beskedent i form af en analyseramme, hvor de analytiske valg ved evaluering af en konkret politik i forhold til en bestemt indsats diskuteres. Desuden indeholder projektet eksempler på analyser af forskellige politikkers påvirkning af øer. Til brug i andre dele af projektet har CRT desuden udarbejdet casestudier for Samsø og Saaremaa.

HVAD GØR REGIONER ATTRAKTIVE

CRT deltager i det europæiske forskningsprojekt "ATTREG" (inden for ESPON-programmet) samt i "KRAK-fond-projektet (om Øresundsregionen), hvor CRT – i samarbejde med udenlandske forskere – gennemfører analyser af attraktioner som funktion for tilflytninger i forskellige regioner. Bl.a. har CRT gennemført en analyse af betydning af lokale attraktioner til forklaring for tilflytning til danske kommuner.

Udvikling i produktion og arbejdspladser kræver kvalificeret arbejdskraft. Hvis arbejdsstyrken er for lille og/eller for dårligt uddannet, kræves tilflytning kombineret med uddannelse. Fremskrivninger af befolkningsudviklingen viser, at udkantsområderne har – og fremover vil få – befolkningstilbagegang og voksende uddannelsesmæssigt efterslæb. Det gælder på europæisk plan, hvor især østeuropæiske lande får befolkningstilbagegang og behov for opkvalificering. Men også for danske udkantsområder, selv om danske udkantsområder ikke tåler sammenligning med "europæiske udkantsområder".

En væsentlig del af vækstproblemet er derfor befolknings- og uddannelsespolitikken. Hvis tilflytningen skal stimuleres, kræves attraktioner – fx uddannelsespladser til de unge, pasningstilbud til småbørnsfamilierne, gode skoler til børnefamilierne, kulturtilbud mv. Udkantsområdernes attraktioner er i konkurrence med andre geografiske områder – på europæisk plan mellem øst og vest, og i Danmark mellem landområder, øer mv. og de største byer og hovedstadsområdet. En central del af erhvervspolitikken må derfor være befolknings- og "attraktionspolitikken".

I ATTREG-projektet er udarbejdet en "Inception Report" og en første "Interim Report" med en justeret projektbeskrivelse til ESPON og status for projektets udvikling. Projektet fortsætter i 2011 med Bjarne Madsen som koordinator og med deltagelse af Anders Hedetoft, Carl Henrik Marcussen og Jie Zhang og i samarbejde med VisitDenmark. Projektet vurderes at kunne fungere som platform for fremtidig deltagelse i europæiske regionalforskningsprojekter.

MØDER OG KONFERENCER SOM MEDIE FOR VIDENSUDVEKSLING

REGIONALFORSKERSEMINAR I MAJ

CRT indbød til seminar den 20.-21. maj 2010 på Bornholm for danske regionalforskere og -analytikere. Seminaret organiseredes af CRT i regi af den nordiske sektion af Regional Science Association International (NS-RSAI), men alle med interesse for regionalforskning og regional udvikling var velkomne. En særlig invitation rettedes til danske medlemmer af den parallelle forening, Regional Studies Association. Arrangementet var led i en række af seminarer afholdt hvert andet år siden 1996, hvor danske forskere og praktikere mødes og diskuterer aktuelle projekter og aktiviteter inden for regional udvikling og regionalpolitik. Seminarrækken har særligt sigtet på at skabe et alternativ til traditionelle, disciplin-orienterede forskningskonferencer og har i dag udviklet sig til et vigtigt dansksproget forum for udveksling af viden og ideer om lokal- og regionaludvikling på tværs af forskningsfelter, institutioner, sektorer osv.

ISISA I AUGUST

I dagene den 23.-26. august 2010 var CRT vært for en konference i regi af det internationale forskningssamarbejde og netværk ISISA. ISISA er en forkortelse for International Small Islands Studies Association. Sammenslutningen er tværvideenskabelig og formålet er et verdensomspændende samarbejde omkring de særlige betingelser, der er gældende for ø-samfund verden over. CRT udfordrede selve konferenceformen og omdannede en hel by – Gudhjem – til konferenceby. Reaktionen fra deltagerne var meget positive. Konferencen havde i alt 75 deltagere, der spændte lige fra institutledere og professorer til studerende og repræsentanter fra interesseorganisationer. Deltagerne kom fra i alt 16 nationer spredt over det meste af kloden, og det faglige indhold fokuserede blandt andet på innovation og økonomiske udviklingsforhold, klimaforandringer og bæredygtighed samt kunst, kultur og historie.

UDGIVELSER

VIDENSKABELIGE ARTIKLER

Halkier H, Dahlström M, James L, Manniche J & Smed Olsen L (eds) (2010): *Knowledge Dynamics, Regional Development and Policy*. Department of History, International and Social Studies, Aalborg Universitet.

Madsen B & Zhang J: *Towards a New Framework for Accounting and Modelling the Regional Impacts of Tourism*. *Economic Systems Research*, Vol.22 (4).

Manniche J (2010): *Types of Knowledge and Learning*. Halkier H et al (eds) *Knowledge Dynamics, Regional Development and Policy*. Aalborg Universitet, 78-85.

Manniche J, Testa S (2010): *Knowledge bases in worlds of production: the case of the food industry*. *Industry & Innovation*, Routledge: Vol. 17, No 3.

Manniche J (2010): *Production-Consumption Models and Knowledge Dynamics in the Food and Drinks Sector*. I: Cooke P, de Laurentis C, MacNeill S, Collinge C (eds.): *Platforms of Innovation: Dynamics of New Industrial Knowledge Flows* Edward Elgar Publishing, chapter 3.

KONFERENCEPAPERS

Marcussen, CH: *Visualizing groups of European destinations*. TTRA Europe's årlige konference. 1-3. september: Budapest, Ungarn.

Zhang J & Brandt C: *Regional Environmental Impact of Tourism – data and results*. The 10th International Forum on Tourism Statistics. OECD Tourism Statistics, 22-23. november 2010: Lissabon, Portugal.

RAPPORTER OG WORKING PAPERS

Bach-Jensen, Anja: *Kundeundersøgelse på Bornholmstrafikken*. Februar 2010.

Bach-Jensen, Anja: *Hvor tilfredse er Langelandstrafikkens kunder?* For Nordic Ferry Services. Februar/ marts 2010.

Bach-Jensen, Anja: *Kundeundersøgelse på Bornholmstrafikken*. Maj 2010.

Bach-Jensen, Anja: *Hvor tilfredse er Bornholmstrafikkens kunder?* Rønne-Sassnitz. For Nordic Ferry Services. Juli/august, 2010.

Bach-Jensen, Anja: *Profil af turister til Bornholm*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. August 2010

Hansen, Eskild: *Aktuelle udviklingstendenser inden for turisme*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. August 2010

Hedetoft, Anders: *Hvor tilfredse er Fanøtrafikkens kunder?* For Nordic Ferry Services. Februar/marts 2010.

Hedetoft, Anders: *Bornholms erhvervsindikatorer 1996-2008*. Notat til Bornholms Vækstforum. Marts 2008.

Hedetoft, Anders: *faktorer der fører til turisternes fravalg af Bornholm*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. September 2010

Hedetoft, Anders: *Profil af den bornholmske turistbranche*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. September 2010

Hedetoft, Anders & Zhang, Jie: *Regionaløkonomisk analyse af turismen på Bornholm*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. September 2010

Hedetoft, Anders: *Kundeundersøgelse i Bornholms Lufthavn – juli/august 2010*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. Oktober 2010

Hedetoft, Anders & Zhang, Jie: *Scenarie for turistudviklingen og den afledte økonomiske betydning*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. Oktober 2010

Jensen, Hasse: *Hvor tilfredse er Alstrafikkens kunder?* For Nordic Ferry Services. Juli/august 2010.

Larsen, Karin Topsø: *Brugernes vurdering af Speed Limits*. Bilag til Evalueringsrapport. For Bornholms Kunstmuseum. Januar 2010.

Madsen, Bjarne: *Notat om fremskrivning af den regionale udvikling med LINE på grundlag af ADAM-fremskrivning af landets økonomi på grundlag af Regeringens konvergensprogram*. BASISversion, marts 2010

Madsen, Bjarne: *Regional Impacts of State jobs in Denmark – The General Interregional Quantity Model*. April 2010.

Madsen, Bjarne: *Notat om fremskrivning af den regionale udvikling med LINE på grundlag af ADAM-fremskrivning af landets økonomi på grundlag af Regeringens konvergensprogram*. BASISversion, oktober 2010

Manniche, Jesper: *Hvor tilfredse er Fanøtrafikkens kunder?* For Nordic Ferry Services. Juli 2010.

Marcussen, Carl Henrik: *Vurdering af Bornholms fysiske og virtuelle tilgængelighed*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. August 2010

Toudal, Mikkel: *Hvor tilfredse er Samsøtrafikkens kunder?* For Nordic Ferry Services. Februar/marts 2010.

Toudal, Mikkel: *Evaluering af Speed Limits*. For Bornholms Kunstmuseum. Juni 2010

Toudal, Mikkel: *Rammevilkår for dansk turisme – status og udvikling*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. August 2010

Toudal, Mikkel: *Turisternes oplevelse af Bornholm*. Del-rapport for Bornholms Turismebarometer. September 2010

Zhang, Jie: *Investigation on the economic contribution of the cultural and creative industries in Denmark from a regional perspective (med dansk resume)*. Working paper. April 2010.

KONFERENCEPRÆSENTATIONER OG KONFERENCEDELTAGELSE

Fyraftensmøde

23. marts, 2010, CRT, Bornholm

Jesper Manniche, Tage Petersen, Karin Topsø Larsen: Udvikling af den bornholmske fødevareresektor

EURODITE: Linking in to Global Knowledge Flows

22. april, 2010, Malmö Högskola, Malmö

Jesper Manniche: Knowledge dynamics in the Food and Drinks Sector of Bornholm

Vækstforummøde

19. april, 2010, Bornholm

Anders Hedetoft: Præsentation af Bornholmske erhvervsindikatorer

Dansk Regionalforsker Seminar

20.-21. maj, 2010, CRT, Bornholm

Anja Bach-Jensen: CRTs færgundersøgelser

Anders Hedetoft: Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008

Bjarne Madsen: Regional impacts of State Jobs: R The General Interregional Quality Model

Bjarne Madsen: Introduktion til CRTs arbejde med regionale data og modeller

Carl Henrik Marcussen: Visualizing Danish destinations and their regional markets

Jesper Manniche: Vidensdynamikker i regional fødevarerproduktion – Bornholm som case

Tage Petersen: CRTs masteruddannelse MOLLY

Mikkel Toudal: Territorial Impact Assessment: Et teoretisk policy instrument eller en politisk teoriudvikling?

Erfaringer fra ESPON projektet EUROISLES

Jie Zhang: Regional environmental impact of tourism – linking the regional tourism satellite accounts and the regional environmental accounts within the Danish regional model framework

International RSA Conference

24.-26. maj, 2010, Regional Responses and Global Shifts: Actors, Institutions and Organisations Pecs,

Ungarn

Karin Topsø Larsen: Knowledge Dynamics in the periphery – the case of regional foods

Jesper Manniche: Firm-level knowledge dynamics in the creation of experience-based businesses. The case of creating a vineyard on the island of Bornholm

Bornholms Vækstforum seminar

7. juni, 2010, Rønne, Bornholm

Anders Hedetoft: Oplæg vedr. erhvervsfremme i relation til yderområder

16th International Conference on Culture Economy

9.-12. juni, 2010, ACEI, København

Jie Zhang: Investigation on the economic contribution of the cultural and creative industries in Denmark with a regional perspective

18th International input-output conference

20.-25. juni, 2010, Sydney, Australien

Bjarne Madsen: The General interregional quantity model. Multiplier experiments with a sub-regional model for Denmark

Jie Zhang: Regional Environmental Impact of Tourism – Linking the regional tourism satellite accounts and the regional environmental accounts within the Danish regional model framework

United in Diversity: pressemøde med lancering af www.bikethebaltic.eu

5. august, 2010, CRT, Bornholm

Karin Topsø Larsen: Introduktion til United in Diversity og www.bikethebaltic.eu

KONFERENCEPRÆSENTATIONER OG KONFERENCEDELTAGELSE

16

ISISA, Celebrating island connectivities

23.-25. august, 2010, CRT: Gudhjem, Bornholm

Karin Topsø Larsen og Tage Pedersen: Island foods—The case of Bornholm

Bjarne Madsen: Urbanicity and rurality—Islands economies, social accounting within sub-municipality framework

Jesper Manniche og Mikkel Toudal: The Creative Class and economic development on Danish Islands

Carl Henrik Marcussen: Understanding migration – The case of Bornholm

Jie Zhang og Anders Hedtoft: Tourism on Islands. A way to economic development?

Lene Rømer og Tage Pedersen: Organizing academic lifelong learning in a peripheral area

European conference of the Travel and Tourism Research Association Europe

1.-3. september, 2010, Budapest, Ungarn

Carl Henrik Marcussen: Visualizing groups of European destinations – using factor analysis and multidimensional scaling.

Research Network workshop: The experience turn in local development and planning

16.-17. september, 2010, Aalborg, Danmark

Jesper Manniche: The Creation of Place as Experience: The case of Bornholm food Karin Topsø Larsen

Fra analyse til erhvervsudvikling. CKO's og EBST's vidensdag

27. september, 2010, København

Jesper Manniche og Jie Zhang: Forskning i Kultur- og Oplevelsesøkonomi ved Center for Regional- og Turismeforskning

Evaluation in the Public Interest: Participation, Politics and Policy

6.-8. oktober, 2010, Prag, Tjekkiet

Mikkel Toudal: Territorial impact assessment: A theoretical policy instrument or political theory building?

Netværksmøde for danske regionalforskere

29. oktober, 2010, Statens Byggeforskningsinstitut

Jesper Manniche

Medlemsmøde

8. november, 2010, Rotary, Rønne

Anders Hedtoft: Bornholms erhvervs- og befolkningsudvikling

Creative communities kick-off møde

10.-11. november, 2010, Egilsstadir, Island

Karin Topsø Larsen: Conceptualizing the Creative Community. Experiences from Bornholm.

The 10th International Forum on Tourism Statistics. OECD Tourism Statistics

22.-23. november, 2010, Lissabon, Portugal

Jie Zhang: Regional Environmental Impact of Tourism – data and results.

Kompetence Forum Bornholm: Kompetence Camp, samt seks andre offentlige møder

November, december 2010 samt 27. januar, 2011, Rønne, Bornholm

Anders Hedtoft og Karin Topsø Larsen: Fremlæggelse af Analyse af kommende kompetence behov på Bornholm

ANDRE UDGIVELSER OG OUTPUTS

CRT nyhedsbreve:

Der er udgivet i alt 6 danske CRT nyhedsbreve og 4 engelsksprogede nyhedsbreve i 2010

International Small Islands Studies Association: *Islands of the World Conference XI. Celebrating Island Connectivites. Konference program og informationsmappe.*

International Small Islands Studies Association: *Islands of the World Conference XI. Celebrating Island Connectivites. Konference film. Se <http://vnrtv.surfoffice.eu/surfoffice/sharemedia/index/231> (password bornholm).*

International cykelportal:
se www.bikethebaltic.eu

Larsen, Karin Topsø:
To ansøgninger til Den Europæiske Socialfond vedr. Ungdomsuddannelse til alle. For Bornholms Regionskommune. April 2010.

Regional overvågningsmodel brugerside:
se <http://www.crt.dk/default.asp?m=240>

Rosborn, S med bidrag fra Kuczowski, A (2010):
Din guide til vikingetiden og den tidlige middelalder. Udgiver: CRT sammen med Foteviken Museum, Vellinge Kommune, Foreningen af kommuner i Centralpommern samt Destination Viking. Bogen er udgivet i en dansk, svensk, engelsk og polsk udgave.

Turismebarometer:
se www.bornholm.info/destinationendk/turismebarometer

PROJEKTRAPPORTER FRA STUDERENDE PÅ MOLLY

Brylet P, Ørsted Andersen MT, Elleby Mogensen H:
Fra forening til forretning. Professionalisering af bornholmske sportsbegivenheder gennem etablering af sekretariat. Vejleder Mikkel Toudal (CRT). Januar 2010.

Brylet P, Rathmann Hansen J, Ørsted M, Mogensen H:
Bornholm Hotels og Den Bornholmske Diamant Spa - Markedsføring af Den Bornholmske Diamant Spa. Juni 2010

Hansen Bager KM:
Innovationsprocesser i udviklingen af et industrielt regionalt fødevareprodukt. Vejleder: Tage Petersen (CRT). Januar 2010.

Hansen Bager KM, Schræddergaard Hansen L:
Image og Identitet på Center for Regional- og Turismedforskning. Oplevelsesbaseret kommunikation på CRT. Juni 2010

Larsen J:
Innovativ udvikling af en højskole. Vejleder Jørn Kjølseth Møller (RUC). Januar 2010.

Mogro L:
Innovation, strategi, ledelse, organisation og ikke mindst oplevelse i græsrodsbevægelsen, Max Havelaar – Fairtrade Mærket, Danmark. Vejleder Anja Bach Jensen (CRT). Januar 2010.

Mogro L, Carlsen S:
Unge forventninger til det at blive indlagt. Case Bornholms Hospital. Juni 2010.

Petersen K, Markmann Møller L:
En virksomheds case studie med fokus på vigtige ledelsesaspekter der fremmer Innovation i yderområder. Vejleder: Jørn Kjølseth Møller (RUC). Januar 2010.

Petersen K:
Oplevelser i netværk. Juni 2010.

Petersen K:
Branding af Bornholms Produktionshøjskole. Juni 2010

Rathmann Hansen J:
Udvikling af oplevelsesdesign som midlet til at gøre et galleri økonomisk bæredygtigt. Case: Eget familieejet galleri. Vejleder Tage Petersen (CRT). Januar 2010.

Rømer L, Lund Balle L, Schræddergaard Hansen L:
Hvilken betydning har netværk for udvikling af innovation i yderområder? Case: Eventen Wonderfestiwall. Vejleder Flemming Sørensen (RUC). Januar 2010.

Rømer L, Kofoed L:
Hvilke motivationsfaktorer kan identificeres blandt frivillige i en regional kulturinstitution? Case: Musikhuset Bornholm. Vejleder Kaare Bjørn Thomsen (RUC) Juni 2010

Thuesen Jensen S, Lund Balle L, Stender Alstrup M:
Nissegaarden Bornholm. Udvikling og markedsføring af en ny oplevelsesvirksomhed. Juni 2010.

Unger S, Kock Hansen K, Carlsen S, Thuesen Jensen S:
Hvilken betydning har organisationsstrukturer for innovationsprocesser, og er projektorganisering en løsning til at mindske organisatoriske barrierer. Vejleder Tage Petersen (CRT). Januar 2010.

Unger S, Kock Hansen K, Larsen J:
Markedsføring af en virksomhedskultur. Case JF Data. Juni 2010.

CRT har kraftigt øget sin medieomtale i 2010. Nedenfor er en liste over hvilke skriftlige medier der har omtalt CRT og beskrevet resultater af vore undersøgelser, projekter eller hvor CRT medarbejdere har udtalt sig om forskellige emner.

08.01.2010:	Bornholms Tidende	Lad de unge mennesker komme til mig: om MOLLY Bornholm
12.01.2010:	Bornholms Tidende	Polske luftkasterler nærmer sig noget konkret: om Taskforce Polen
19.01.2010:	Bornholms Tidende	Aste ser på turisme og kommuneplan: om Turismebarometer
26.01.2010:	Bornholms Tidende	Nyt vækstforum med ganske få ændringer (Steen Schönemann)
02.02.2010:	DR.dk	Tag en masteruddannelse i Nexø: om MOLLY Bornholm
02.02.2010:	TV2Bornholm.dk	Bornholmsk master: om MOLLY Bornholm
05.02.2010:	Bornholms Tidende	Tag til Bornholm på fødeferie: om MOLLY Bornholm
05.02.2010:	Bornholms Tidende	Stanford Universitetes direktør for globale initiativer Gordon Knox roste Bornholm: om MOLLY Bornholm
06.02.2010:	Bornholms Tidende	Tulipaner sendte Sissel i luften: om MOLLY Bornholm
11.02.2010:	DR.dk	Fleere nordmænd-færre polakker: Anders Hedetoft kommentar vedr: udgivelse af turisme tal fra Danmarks statistik
16.02.2010:	Bornholms Tidende	Ministerium sætter tidsfrist for fusion af uddannelser: om Campus Bornholm
17.02.2010:	Bornholms Tidende	Keramikere ud i verden: om MOLLY Bornholm
20.02.2010:	Bornholms Tidende	Selv en supermor kan bede om hjælp: Lene Rømer
22.02.2010:	TV2Bornholm.dk	De bornholmske havne skal analyseres: om Bornholms Havne
23.02.2010:	Bornholms Tidende	Projektleder til havneudvikling: om Bornholms Havne
24.02.2010:	Lokalavisen Bornholm	Er der guld gemt i de bornholmske havne?: om Bornholms Havne
16.03.2010:	Horesta.dk	Gamle turister er fremtiden: kommentar ved Anders Hedetoft
23.03.2010:	BornholmsTidende.dk	Ind i bestyrelsen: om konstituering af CRTs bestyrelse
23.03.2010:	BornholmsTidende.dk	Fyraftensseminar om fødevarer: om fyraftensmøde på CRT/ EURODITE
25.03.2010:	Bornholms Tidende	Fra røget sild til regional succes: om fyraftensmøde på CRT/ EURODITE
07.04.2010:	Lokalavisen Bornholm	Bornholm kommer for sent: opfordring til CRT om at analysere konsekvenser af en fast forbindelse
23.04.2010:	Weekendavisen	Udkantsdrømme: Muligheden af en ø: omtale af CRT i artiklen om Bornholm (Steen Schönemann)
26.04.2010:	DR.dk	Bornholmere er mere engagerede: kommentar ved Steen Schönemann
28.04.2010:	Rytterknægten	Turistnedgang med lyspunkter: Anders Hedetoft: kommentar vedr: udgivelse af turisme tal fra Danmarks statistik samt notat om Bornholmske erhvervsindikatorer
05.05.2010:	Rytterknægten	Øens pendlere tjener mere: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
06.05.2010:	DR.dk	Lukning af Almegårds Kaserne vil spare 15 mio. kr. om året: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008 samt Regional Impact of State Jobs in Denmark
10.05.2010:	DR.dk	Bornholm hægtes af: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
11.05.2010:	DR.dk	CRT-uddannelse er et hit: om MOLLY Bornholm
18.05.2010:	TV2Bornholm.dk	Størst effekt her af statslige arbejdspladser: om Regional Impact of State Jobs in Denmark
19.05.2010:	Bornholms Tidende	Stats-job giver størst økonomisk gevinst: om Regional Impact of State Jobs in Denmark

31.05.2010: Bornholms Tidende	Nyt medlem i CRT-bestyrelsen
01.06.2010: DR.dk	C vil have pendler-politik: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
02.06.2010: DR.dk	Hvordan vækst på Bornholm?: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
03.06.2010: Bornholms Tidende	Erhvervsudvikling "Ja, vi er et udkantsområde. Lad os få det bedste ud af det": notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
03.06.2010: Bornholms Tidende	CRT Forskningscenter får Bornholms første professorat
07.06.2010: BornholmsTidende.dk	Ny udviklings-strategi: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
08.06.2010: Bornholms Tidende	Der er tusindvis af uløste problemer i verden: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
09.06.2010: Bornholms Tidende	Turistchef forudser lukninger: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
16.06.2010: Lokavisen Bornholm	A x K = R: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
22.06.2010: DR.dk	Fremgang for CRT i Nexø: om Årsberetning 2009
23.06.2010: Bornholms Tidende	CRT tjener penge: om Årsberetning 2009
23.06.2010: Lokavisen Bornholm	CRTs bedste årsregnskab nogensinde: om Årsberetning 2009
30.06.2010: Bornholms Tidende	"Ja, vi er et udkantsområde. Lad os få det bedste ud af det": kommentar Anders Hedetoft
07.07.2010: Thisted Dagblad	Master kun denne ene gang - forside
07.07.2010: Thisted Dagblad	Masteruddannelse klar til februar
08.07.2010: Thisted Dagblad	Alle forhold til stede for en ny uddannelse: om MOLLY Thy
08.07.2010: Nordjyske.dk	Masteruddannelse til Thy: om MOLLY Thy
08.07.2010: RUC.dk (Roskilde Universitet)	Alle forhold til stede for en ny uddannelse: om MOLLY Thy
08.07.2010: Radio midt og vest	Masteruddannelse til Thisted
11.07.2010: BornholmsTidende.dk	Oplevelsesstuderende i Nexø trekvart færdig: om MOLLY Bornholm
12.07.2010: Morsø Folkeblad	En master kommer til Thy
26.07.2010: JydskeVestkysten	Turister løfter Syddanmark: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
26.07.2010: JydskeVestkysten	Vi vil til stranden, turister tager i Legoland: notat om Bornholmske erhvervsindikatorer 1996-2008
03.08.2010: P4 Bornholm	Fleere cyklende polakker og svenskere: om United in Diversity
03.08.2010: Helsingborgs Dagblad	På cykel till Bornholm och Polen
05.08.2010: TV2/ Bornholm	Cykelrute skal lokke turister: Om United in Diversity
05.08.2010: Bornholms Tidende	Polske turister vil gerne til Bornholm: om United in Diversity
06.08.2010: Bornholms Tidende	Bike the Baltic via Bornholm: om United in Diversity
06.08.2010: Bornholms Tidende	Interaktivt webside og guidebog: om United in Diversity
06.08.2010: TV2Bornholm.dk	Cykelrute skal lokke turister: om United in Diversity

10.08.2010: DR.dk	CRT – mere synlig og med god økonomi: om Årsberetning 2009
12.08.2010: DR.dk	Svært at finde kæreste på Bornholm: kommentar om til- og fraflytning, Tage Petersen
11.08.2010: Bornholms Tidende	Forskerne strutter af viden på Stenbrudsvej – og nu skal den ud: om Årsberetning 2009
17.08.2010: Bornholms Tidende	Ifølge en ny rapport fra CRT i Nexø skulle der være ca. 1.200 pendlere på Bornholm: Erhvervsindikatorer på Bornholm 1996-2008.
18.08.2010: Bornholm.nu	Polske cykelturister vil til Bornholm: om United in Diversity
21.08.2010: Lolland-Falsters Folketidende	I følge CRT forskning om cykelprojekt: Oplæg ved Steen Schonemann i forbindelse med cykelprojekt
21.08.2010: Bornholms Tidende	75 deltagere fra fjerne destinationer: om ISISA
22.08.2010: DR.dk	Jernhest-turismen er vigtig: om United in Diversity
23.08.2010: TV2Bornholm.dk	International konference i Gudhjem: om ISISA
25.08.2010: DR.dk	Ingen nye forklaringer på affolkningen: notat om til- og fraflytning på Bornholm
27.08.2010: DR.dk	Tag temperaturen på turismen: om Turismebarometer
30.08.2010: Bornholms Tidende	Bornholms Turismebarometer nu på nettet
01.09.2010: Bornholms Tidende	Købestærke grupper skal trækkes til Bornholm: om Turismebarometer
03.09.2010: BornholmsTidende.dk	Nexø Rotary sætter fokus på Bornholm: om oplæg ved Anders Hedetoft
06.09.2010: Nordjyske.dk	Master kun denne ene gang: om MOLLY Thy
06.09.2010: Bornholm.nu	Priserne for billetter til både kørende og gående passagerer: om Turismebarometeret
07.09.2010: Bornholms Tidende	Forskerne på CRT i Nexø tror ikke på, der kommer så mange turister til Bornholm fremover: om Turismebarometer
07.09.2010: Bornholms Tidende	Forsker: Færgepris 40 procent op i lavsæsonen: om Turismebarometer
07.09.2010: Bornholms Tidende	Langt færre tyske turister med direkte færge: om Turismebarometer
07.09.2010: DR.dk	Så mange færre turister kommer der: om Turismebarometer
07.09.2010: Thisted Dagblad	Master kun denne ene gang - forside
07.09.2010: Thisted Dagblad	Masteruddannelse klar til februar
08.09.2010: Thisted Dagblad	Uddannelse er for hele landet: om MOLLY Thy
08.09.2010: TV2Bornholm.dk	Undersøgelse: Fægebilletter er dyre: om Turismebarometer
13.09.2010: DR.dk	Over 4000 sommerhuse: om Turismebarometer
14.09.2010: Bornholms Tidende	Sådan går det ned ad bakke: om Turismebarometer
14.09.2010: Bornholms Tidende	Markant tilbagegang for hoteller og camping m. v. om Turismebarometer
14.09.2010: Bornholms Tidende	17 procent tilbagegang: om Turismebarometer
14.09.2010: DR.dk	Hotelværelserne forsvinder: om turismebarometer
22.09.2010: Food-supply.dk	Klumme: National videndeling er en nøgle til vækst: om ansøgning vedr. etablering af nationalt netværk på fødevarerområdet

22.09.2010: Foedevarer.di.dk	Om ansøgning vedr. etablering af nationalt netværk på fødevarerområdet
23.09.2010: Bornholms Tidende	CRT: Bornholm kan noget helt unikt: om NAF og ISISA konferencer
29.09.2010: Bornholms Tidende	Kongrescenter hilses med tilfredshed: om NAF og ISISA konferencer
06.10.2010: BornholmsTidende.dk	Hvilke medarbejdere har øens virksomheder brug for?: om analyse af kommende kompetencebehov
07.10.2010: TV2Bornholm.dk	Jeppe Kofod vil tale priser med minister: om Turismebarometer
08.10.2010: Bornholms Tidende	Borgmester i Trafikkontaktrådet: om Turismebarometer
09.10.2010: Bornholms Tidende	Hvilke medarbejdere har øens virksomheder brug for?: om analyse af kommende kompetencebehov
14.10.2010: Bornholms Tidende	Syre virksomheder med i undersøgelse: om analyse af kommende kompetencebehov
20.10.2010: DR.dk	Flere på vej med i campus: om Campus Bornholm og CRT
26.10.2010: Skive Folkeblad	Kort om MOLLY Thy
26.10.2010: DR P4 midt og vest	Omtale af uddannelsen, interview med Sanne Bach, omtale af infomøder
26.10.2010: DR P4 midt og vest	Interview med Jesper Larsen om Molly
30.10.2010: Thisted Dagblad	Ansøgningsfristen på master er i december: om MOLLY, Thy
03.11.2010: Rytterknægten	Tre nye ansatte på CRT
10.11.2010: Lokaltidningen Bornholm	Leder. Om at fylde et badekar uden bundprop: om strategi for nødvendig befolkningstilvækst på Bornholm
10.11.2010: TV2Bornholm.dk	Borgmester frygter tab af arbejdspladser: om oprettelse af nyt videnscenter for kystturisme i Hvide Sande
25.11.2010: TV midtvest	1/2 time med Nini Jolander om Mol og Molly
26.11.2010: Bornholms Tidende	Julie skal få havne på gæd: om Bornholmske Havne – de skjulte skatte
01.12.2010: Politiken	Pedalkraft skal holde Bornholm oven vande: om markedsanalyse fra United in Diversity projektet
04.12.2010: Nationalpark TV	10 minutters interview med Nini Jolander i nationalparken om Mol og Molly
09.12.2010: DR.dk	Bornholm kommer til at mangle arbejdskraft: om analyse af kommende kompetencebehov
15.12.2010: Rytterknægten	CRT i Nexø har ansat Julie Skajaa som projektleder for projektet Bornholmske Havne – de skjulte skatte
19.12.2010: P4 Midt og vest	Nye oplevelsesmestre kan ikke fylde op: MOLLY Thy
20.12.2010: TV2Bornholm.dk	Undersøgelse: Brede smil hos færger: om kunde- og tilfredshedsundersøgelse, NFS
20.12.2010: BornholmsTidende.dk	Færger smiler: om kunde- og tilfredshedsundersøgelse, NFS
21.12.2010: Eurodrivers.dk	Personlig betjening giver brede smil fra Færgens kunder: om kunde- og tilfredshedsundersøgelse, NFS
21.12.2010: Flensborg Avis	Personlig betjening giver bonus: om kunde- og tilfredshedsundersøgelse, NFS
21.12.2010: Fyns Amts Avis	Kunderne smiler til "Færger": om kunde- og tilfredshedsundersøgelse, NFS, Langeland
22.12.2010: Bornholms Tidende	Godt tilfredse færgekunder: om kunde- og tilfredshedsundersøgelse for Bornholmstrafikken og Nordic Færge Services, NFS

(Kilde - InfoMedia)

HVEM UDGØR CRT?

22

BESTYRELSEN PR. 31.12.2010

CRT ledes af en bestyrelse bestående af 7 medlemmer, hvoraf de 6 udpeges af Bornholms Kommunalbestyrelse:

Ét medlem efter indstilling fra Bornholms Vækstforum
To medlemmer af Bornholms Kommunalbestyrelse
Tre medlemmer, der udpeges ud fra deres faglige kompetencer og forskningsmæssige relevans for CRTs virksomhed.

Desuden udpeger centrets medarbejdere en repræsentant til bestyrelsen.

Som følge af kommunalvalget i november 2009 fik bestyrelsen nye medlemmer i starten af 2010 og konstituerede sig d. 8.3.2010.

MEDLEMMER:

Christian Wichmann Matthiessen

- bestyrelsesformand
*Professor, Institut for Geografi og Geologi,
Københavns Universitet.*

Steen Colberg Jensen

- næstformand
*1. viceborgmester, medlem af Bornholms
Kommunalbestyrelse.*

Winni Grosbøll

*Borgmester, medlem af Bornholms
Kommunalbestyrelse.*

Lars Erik Jønsson

Viceadministrerende direktør, VisitDenmark.

Henrik Toft Jensen

*Lektor, Institut for Miljø, Samfund og Rumlig
Forandring, Roskilde Universitet.*

Jens Gunst

Leder af Bornholms Akademi.

Tage Petersen

medarbejderrepræsentant. Forsker, CRT.

OBSERVATØRER:

Thomas Alslev Christensen

*Kontorchef, Innovationspolitisk Center,
Forsknings- og Innovationsstyrelsen.*

Lars Montelius

Direktør, Øresundsuniversitetet.

Karen-Margrethe Hansen Bager

*Chefkonsulent, Regional Udvikling, Bornholms
Regionskommune.*

PERSONALE PR. 31.12.2010

Anders Hedetoft

Konsulent: ph.d., cand.agro., HD
hedetoft@crt.dk

Anja Bach-Jensen

Konsulent: cand.merc.(kom) (Barsel fra 1.12.2010)
anja@crt.dk

Astrid Estrup Enemark

Studertermedhjælper:
Stud polit, Københavns Universitet
Email: aee@crt.dk

Birgit M. Jacobsen

Administrativ medarbejder: revisor
bmj@crt.dk

Bjarne Madsen

Professor: dr. scient. og cand.oecon.
bma@crt.dk

Carl Henrik Marcussen

Seniorforsker: ph.d. (marketing), MBA
marcussen@crt.dk

Carina Murray Elm

Studertermedhjælper: stud. mat + økonomi,
Københavns Universitet

Flemming Nielsen

Timelønnet: It-programmør
fn@crt.dk

Irena Stefaniak

Ansæt i beskæftigelsesfremmende indsatser: MSc
Informatik og matematisk modellering, DTU.
is@crt.dk

Jesper Manniche

Seniorforsker: cand.tech.soc.
manniche@crt.dk

Jie Zhang

Seniorforsker: ph.d. i økonomi
jie@crt.dk

Karin Topsø Larsen

Konsulent: cand.mag.
(engelsk, historie, minoritetsstudier)
kl@crt.dk

Lene Rømer

Konsulent: formgiver; stud. MA MOL
lr@crt.dk

Marianne Ramstedt Frølich

Administrativ medarbejder: merkonom
mrf@crt.dk

Michael Frølich

IT/Tele administrator: elektriker
mf@crt.dk

Michael Lambæk Nielsen

Konsulent: cand.mag. og journalist
(Barselsvikar for Anja Bach-Jensen)
mln@crt.dk

Mikkel Toudal

Specialkonsulent: cand.scient.pol. (statskundskab)
toudal@crt.dk

Peter Jensen

It-assistent: datatekniker lærling

Steen Schønemann

Direktør: cand.polit.
ss@crt.dk

Tage Petersen

Forsker; cand.comm. (geografi og kommunikation)
tage@crt.dk

KONTAKT

Center for Regional- og Turismeforskning
Stenbrudsvej 55
3730 Nexø

Tel. +45 5644 1144
Fax: +45 5649 4624

crt@crt.dk
www.crt.dk

KOLOFON

Årsberetning 2010

Udgiver: Center for Regional- og Turismeforskning

CRT, juni 2011

Ansvarshavende redaktør: Karin Topsø Larsen

Redaktion: Laila Lund Balle

Lay-out: Hamilton Workshop